

Plan-MER Structuurvisie Noord-Holland

Erratum

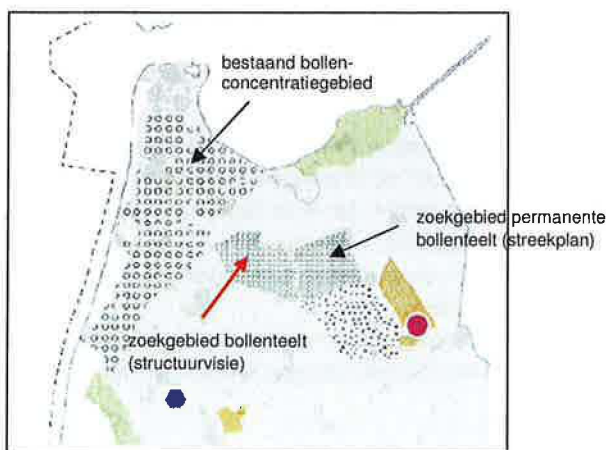
1 Inleiding

In het plan-MER bij de structuurvisie van Noord-Holland zijn in paragraaf 7.2.1 de 9 ingrepen uit de ontwerp structuurvisie weergegeven die in het plan-MER zijn getoetst. Er ontbreekt echter één ingreep, namelijk het zoekgebied voor bollenteelt in de Kop van Noord-Holland, ten westen van de Wieringermeer. Deze ingreep is onderdeel van de ontwerp structuurvisie, nieuw ten opzichte van het autonome beleid en is kaderstellend voor toekomstige m.e.r.-plichtige besluiten. Daarom wordt in dit erratum in hoofdstuk 2 ingegaan op wat de ingreep behelst (in aanvulling op hoofdstuk 7.2.1 van het plan-MER) en in hoofdstuk 3 op wat de mogelijke effecten hiervan zijn (in aanvulling op hoofdstuk 8 van het plan-MER). In hoofdstuk 4 wordt een aanvulling gegeven op de passende beoordeling (bijlage 7 van het plan-MER).

2 Ingreep Zoekgebied bollenteelt

In de binnenduinrand, ten zuiden van Den Helder is reeds in de huidige situatie ruimte voor permanente bollenteelt (bollenconcentratiegebied). Om verdere uitbreidingsruimte voor permanente bollenteelt te bieden en ten behoeve van gedeeltelijke verplaatsing van bollenteelt van elders, heeft de provincie in het Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord (het streekplan, oktober 2004) reeds een zoekgebied aangewezen in het westelijk deel van de Wieringermeer.

In de ontwerp structuurvisie is nu ten westen van en aansluitend op het zoekgebied in de Wieringermeer een tweede zoekgebied voor bollenteelt aangegeven. Op de themakaart 'Voldoende ruimte voor landbouw en visserij' van de ontwerp structuurvisie zijn zowel het reeds in het streekplan aangewezen zoekgebied als het in de ontwerp structuurvisie nieuw aangegeven zoekgebied aangeduid als 'Zoekgebied bollenteelt', met hiernaast

Uitsnede uit themakaart 'Voldoende ruimte voor landbouw en visserij'

Dit tweede zoekgebied kan beschouwd worden als **ingreep 10** (zie par. 7.2.1). Het is nieuw ten opzichte van het autonome beleid en is kaderstellend voor toekomstige m.e.r.-plichtige besluiten (categorie C11.4 van het Besluit milieu-effectrapportage 1994).

3 Effecten

In hoofdstuk 8.2 van het plan-MER zijn de effecten van de 9 ingrepen beschreven per toetsingscriterium. In hoofdstuk 8.3 zijn de effecten per ingreep samengevat. In het onderstaande zijn in aanvulling op deze hoofdstukken de mogelijke effecten van het Zoekgebied bollenteelt (ingreep 10) weergegeven per toetsingscriterium.

Aangegeven zijn effecten die *zouden kunnen* optreden, gezien de aard van een ingreep en/of de omgeving waarin de ingreep plaats vindt. Of dat ook daadwerkelijk gebeurt, en de mate waarin het gebeurt, hangt vaak sterk af van de verdere uitwerking van een ingreep. In het onderstaande zijn tevens eventuele aanbevelingen voor het vervolg aangegeven.

N.B. Alleen op de relevante toetsingscriteria wordt in het onderstaande ingegaan. Indien een toetsingscriterium niet wordt behandeld zijn er geen effecten.

Klimaatbestendigheid

- *Gevolgen voor waterkwantiteit*

Bollenteelt is een type landbouw dat veel water nodig heeft. Door het mogelijk onttrekken van grondwater voor beregening in droge perioden doet bollenteelt een beroep op de zoetwatervoorraad. Dit deel van de Kop van Noord-Holland is vrij laag gelegen en kent een grote kweldruk. Hierdoor heeft het gebied een hoge zoutbelasting (zie Werkboek Bouwstenen). Die beschikbaarheid van zoet water is hierdoor minder optimaal. In die zin is dit gebied dus ook minder geschikt voor een landbouwtype met een grote behoefte aan zoet water.

Aanbeveling voor vervolg: Voor een goed functionerende bollenteelt dient voldoende zoet water beschikbaar te zijn.

- *Gevolgen voor de opwekking van duurzame energie*

Aanbeveling voor vervolg: De ingreep heeft geen effect op de mate waarin ruimte wordt geboden aan duurzame energie. Wel biedt de ontwikkeling van bollenteelt kansen voor duurzame energie, bijvoorbeeld het opwekken van energie met biomassa (restproducten uit de bollenteelt).

Ruimtelijke kwaliteit

- *Gevolgen voor Cultuurlandschappen*

Omdat het gebied in de huidige situatie reeds een agrarisch gebruik kent, zal bollenteelt niet veel invloed hebben op cultuurlandschappen. De openheid van het gebied blijft in stand. De ontwikkeling van bollenteelt past in de beleidslijn Landbouwbeleid, waarbij in de Kop van Noord-Holland ruimte wordt geboden aan grootschalige landbouw. Schaalvergroting in de landbouw kan gepaard gaan met aantasting van de historische verkavelingsstructuur.

- *Gevolgen voor Natura 2000/passende beoordeling*

(De tekst in deze paragraaf is een samenvatting van hetgeen in hoofdstuk 4 van dit erratum is opgenomen.)

De ontwikkeling van bollenteelt in het zoekgebied ten westen van de Wieringermeer kan significant negatieve effecten op een aantal Natura 2000-gebieden hebben. Gif tegen aaltjes dat in de bollen zit, kan een (significant) negatief resultaat hebben op de reproductie van bepaalde foeragerende vogelsoorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden in Natura 2000-gebieden in de omgeving. Ook significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden door wateronttrekking zijn niet uit te sluiten.

In plaats van het gebruik van bestrijdingsmiddelen tegen aaltjes worden bollengronden ook wel onder water gezet. Dit kan juist positieve effecten hebben op andere vogelsoorten en instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000.

- *Gevolgen voor de Ecologische Hoofdstructuur*

Er zijn geen EHS-gebieden gelegen in het zoekgebied voor bollenteelt.

Bij bollenteelt worden doorgaans veel bestrijdingsmiddelen gebruikt. Het gebruik van bestrijdingsmiddelen kan negatieve effecten hebben op waterkwaliteit (zie ook onder het criterium Gevolgen voor milieu verderop in dit erratum). Mogelijk kunnen er door verslechtering van de waterkwaliteit wel negatieve effecten optreden in de nabijgelegen ecologische verbindingzones.

NB: Op dit moment wordt gewerkt aan herijking van de EHS. Dit betekent dat begrenzings worden heroverwogen. Naar verwachting wordt de herijking in de loop van 2010 vastgesteld.

Duurzaam ruimtegebruik

- *Gevolgen voor milieu en voor Verkeer en vervoer*

Bij bollenteelt worden doorgaans veel bestrijdingsmiddelen gebruikt. Het gebruik van bestrijdingsmiddelen kan negatieve effecten hebben op bodem- en waterkwaliteit.

Het zoekgebied is gelegen op kleigrond. Omdat bollenteelt een meer zandige grond nodig heeft zal mogelijk zand worden opgebracht, wat een effect op de bodem betekent.

De ontwikkeling van de bollenteelt heeft ook een verkeersaantrekkende werking (aan- en afvoer van producten). Een toename van wegverkeer kan leiden tot meer milieuhinder (geluid, luchtkwaliteit). Omdat het wegennet in het noorden van de provincie minder zwaar belast is, zijn negatieve effecten op bereikbaarheid niet te verwachten.

Aanbevelingen voor het vervolg: Bij verdere planuitwerking van de ingrepen dient expliciet aandacht besteed te worden aan de mogelijke gevolgen voor het milieu en aan de mogelijkheden om deze gevolgen te mitigeren.

- *Gevolgen voor landbouw*

Het aanwijzen van een zoekgebied voor bollenteelt is bedoeld voor de ontwikkeling van de landbouw. Hier is derhalve sprake van doelbereik ten aanzien van het provinciale belang 'Voldoende en gedifferentieerde ruimte voor landbouw en visserij'.

Conclusie

De ten behoeve van Duurzaam Ruimtegebruik (provinciaal belang 'Voldoende en gedifferentieerde ruimte voor landbouw en visserij') opgenomen ingreep Zoekgebied bollenteelt brengt met name risico's met zich mee voor waterkwaliteit (Klimaatbestendigheid) en milieu.

- K. – Bollenteelt doet een aanzienlijk beroep op de zoetwatervoorraad. Doordat het gebied een hoge zoutbelasting kent, is de zoet watervoorziening juist minder optimaal. (In die zin is dit gebied dus ook minder geschikt voor een landbouwtype met een grote behoefte aan zoet water.);
- R. – De effecten op ruimtelijke kwaliteit zijn beperkt. Wel kan de ontwikkeling van bollenteelt significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden hebben door gebruik van bestrijdingsmiddelen en door wateronttrekking. Indien in plaats van het gebruik van bestrijdingsmiddelen bollengronden onder water gezet ter bestrijding van aaltjes kan dit juist positieve effecten hebben Natura 2000-gebieden in de omgeving (positief effect op bepaald foeragerende vogelsoorten);
- D. +/- Positieve effecten doordat sprake is van doelbereik, risico's ten aanzien van milieu (bodem- en waterkwaliteit en effecten door verkeer).

Aanbevelingen voor vervolg:

- Voor een goed functionerende bollenteelt dient voldoende zoet water beschikbaar te zijn.
- Bij verder planuitwerking van de ingreep dient expliciet aandacht besteed te worden aan de mogelijke gevolgen voor het milieu en aan de mogelijkheden om deze gevolgen te mitigeren.

4 Aanvulling op de passende beoordeling

Het onderstaande is een aanvulling op de passende beoordeling, welke in het plan-MER is opgenomen als bijlage 7.

Verwachte effecten op N2000

De ontwikkeling van bollenteelt in het zoekgebied ten westen van de Wieringermeer kan significant negatieve effecten op een aantal Natura 2000-gebieden hebben.

Bij bollenteelt worden veel bestrijdingsmiddelen gebruikt om vraat van bollen door aaltjes te voorkomen. Kleine zwaan, Smient en ganzen foerageren in het najaar op oogstresten. Deze oogstresten bestaan voornamelijk suikerbieten, aardappels en uien, maar bollen zijn niet uitgesloten. Het gif uit de bestrijdingsmiddelen dat in de bollen zit, kan een (significant) negatief resultaat hebben op de reproductie van deze soorten, die vooral zijn aangewezen in de Natura 2000-gebieden IJsselmeer, Markermeer, Zwanenwater & Pettemerduinen en Abtskolk & De Putten.

Het gebruik van gif vindt echter niet altijd plaats. In de Kop van Noord-Holland wordt door een aantal agrariërs na de bollenoogst het veld onder water gezet ter bescherming tegen aaltjes. Bestrijdingsmiddelen zijn dan niet nodig. Het onder water zetten heeft een positief effect op Natura 2000-doelsoorten als steltlopers, meeuwen en sterns. Deze soorten zijn aangewezen in de Natura 2000-gebieden Waddenzee, Noordzeekustzone, IJsselmeer en Markermeer.

Een ander effect van de bollenteelt is wateronttrekking. De onttrekking van grondwater kan ten koste gaan van het habitatype natte duinvalleien. Deze zijn namelijk zeer afhankelijk van een voldoende hoge waterstand. De grondwaterstromen gaan vanuit de duinen richting achterland. Hier vindt al grondwateronttrekking door bollenteelt plaats. Significant negatieve effecten door extra wateronttrekking door het zoekgebied bollenteelt zijn niet uit te sluiten op Natura 2000-gebieden Duinen Den Helder – Callantsog, Zwanenwater & Pettemerduinen en Schoorlse duinen.

Indien wateronttrekking van het oppervlaktewater plaatsvindt, kan dit ontwatering en droogvallen van ondiepe sloten tot gevolg hebben. De ondiepe slootjes in de Kop van Noord-Holland zitten vol met Driedoornige stekelbaars. Er zijn recent maatregelen genomen (aanleg vistrappen) om deze habitats te verbeteren. Driedoornige stekelbaars is het hoofdvoedsel van de Lepelaar tijdens de broedperiode. Indien sloten droogvallen of vistrappen niet meer werken door ontwatering heeft dit nadelige effecten op driedoornige stekelbaars en daarmee ook op de Lepelaar. Daarnaast kan het gebruik van gifstoffen negatieve effecten hebben op driedoornige stekelbaars en Lepelaar. Significant negatieve effecten door oppervlaktewateronttrekking en gebruik van gifstoffen op Lepelaar zijn niet uit te sluiten. De Lepelaar is aangewezen in de Natura 2000-gebieden Dunen van Texel, Zwanenwater & Pettemerduinen en Waddenzee.

Met de bollenteelt gaat waarschijnlijk grasland verloren. In grasland komen meer veldmuizen voor dan in bollengebieden. Roofvogels, zoals Velduil (Waddenzee, Duinen van Texel) en Bruine Kiekendief (Waddenzee), foerageren mogelijk in de graslanden in de Kop van Noord-Holland. Door grasland om te vormen naar bollenteelt, gaat foerageergebied verloren. Het gebruik van gif kan daarnaast de reproductie van de roofvogels aantasten.